

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE CERRAHİ HEMŞİRELİĞİ

Hatice AKALTUN¹

Hatice AZİZOĞLU²

GİRİŞ

“Cerrh” sözcüğü Arapça kökenli bir kelime olup “yara” anlamında kullanılmış, “cerrah” kelimesi ise “yara ile uğraşan kişi” olarak tanımlanmıştır. Bu kelimelerin anlamlarından yola çıkarsak cerrahi hemşireliğini, yara bakımını yapan; yaralı bireylere bakım veren kişiler olarak tanımlayabiliriz (1). Çok uzun tarihi sürece sahip olan cerrahi, ilk çağlarda yaşayan insanların hayatlarını sürdürmek amacıyla avlanmaları sırasında yaralanmaları cerrahinin gelişimine katkı sağlayarak süreci hızlandırmıştır. Bu dönemde insanların travma sonrasında oluşan kanamaları durdurmak ve yaraların üzerini kapatmak için tedavilerinde bazı yaprak ve otları da kullandıkları bilinmektedir. Eski çağlardan süregelen farklı cerrahi tedavi seçeneklerinin değişmesinde anatominin tıptan ayrılması, antibiyotiğin icadı ve sterilizasyon yöntemlerinin kullanılması cerrahinin gelişmesinde kilometre taşlarından olup sürecin gelişmesine katkıda bulunmuştur (2).

¹ Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, haticeakaltun@yyu.edu.tr

² Dr. Öğr., Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, haticeazizoglu@yyu.edu.tr

Daha kaliteli eğitim alan hemşireler daha etkin hasta bakımı verecektir. Sağlık hizmetlerinin sunulmasında kaliteli ve daha iyi maliyet-yarar oranı sağlayan ileri teknolojilerin oluşturulması ve geliştirilmesi hemşirelik mesleğinin geleceği için çok önemli bir unsurdur.

KAYNAKLAR

1. Eti Aslan F, Cerrahi Hemşireliğinin Tarihçesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yükseköğretim Dergisi*, 2009;12(1):104-113.
2. Aksoy G, Cerrahi ve Cerrahi Hemşireliği. In: Aksoy G, Kanan N, Akyolcu N, (eds). *Cerrahi Hemşireliği I*, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2017. p. 1-38.
3. Özer N, Cerrahi ve Cerrahi Hemşireliğinin Tarihçesi Cerrahinin Sınıflandırılması Cerrahi Gerektiren Durumlar ve Hasta Üzerindeki Etkileri. In: Eti Aslan F (ed), *Cerrahi Bakım Vaka Analizleri ile Birlikte* (2.baskı,). Akademisyen Kitabevi; 2017. p. 3-38.
4. Aygün D, Gül A, Geçmişten Günümüze Cerrahi ve Cerrahi Hemşireliğinin Yeri, *İğusabder*, 2021; (15) :692-704.
5. Şentürk SE. İlk çağlarda hasta bakımı tarihçesi. In: Şentürk SE. ed. *Hemşirelik Tarihi*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2011.1-24.
6. Ökdem Ş, Abbasoğlu A, Doğan N. Hemşirelik Tarihi, Eğitimi ve Gelişimi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 2000;1(1):1-5.
7. Karadağ M, Cerrahi hemşireliği. In: Karadağ M, Bulut H. (eds). *Kavram Haritası ve Akış Şemalı Cerrahi Hemşireliği*. Ankara: Vize Basın Yayın; 2021. p.347-357.
8. Erdağı Oral S, Cerrahi Hemşireliği. In: Çelik S,(ed). *Cerrahi Hemşireliğinde Güncel Uygulamalar*. Ankara: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi; 2021. p.1-16.
9. Arpağ N., Gür S., Katran H.B. Türk Hemşirelik Tarihindeki Lider Hemşireler ve Cerrahi Hemşireliğinin Gelişimi, *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2022. 2, (2): 522-530.
10. Hamlin L. From Theatre To Perioperative: A Brief History of Early Surgical Nursing. *Journal of Perioperative Nursing*; 2020. 33(4):e-19-e-24.
11. Yılmaz Gören Ş, Yalım N.Y. Hemşirelik Tarihinde Bir Öncü “Safiye Hüseyin Elbi”. *Lokman Hekim Dergisi*. 2016; 6(2):38-45.
12. Resmi Gazete Hemşirelik Yönetmeliği, 2010, (01/11/2022 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100308-4.html>. adresinden ulaşılmıştır)
13. Association of Perioperative Registered Nurses (AORN), (2015). Standart of perioperatif nursing. (01.11.2022 tarihinde <https://www.aorn.org/guidelines/clinical-resources/aorn-standards> adresinden ulaşılmıştır)
14. Alcan AO, Soyer Ö, Van Giersbergen MY, Solak M, Yoltay HE. Hemşirelerin Robotik Cerrahi Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019;5(1):5-9. doi:10.30934/kusbed.440490.

15. Ateş U, Ergün E., Göllü G, et.al. A. M. Robotik Cerrahinin Ülkemizdeki Yaygınlaşma Süreci ve Önündeki Engeller. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 2017. 4, 248-253.
16. Raheem AA, Song HJ, Chang KD, et.al. Robotic nurse duties in the urology operative room: 11 years of experience. *AJUR*. 2017. 4:116-123. doi:10.1016/j.ajur.2016.09.012.
17. Konateke S. Güner İŞ. Ameliyathanelerde geleceğin teknolojisi robotik cerrahi ve perioperatif hemşirelik bakımı. In: Güler S.(ed) *Sağlık ve Bilim*, Efe Akademi Yayınları, 2022.
18. Uslu Y, Altınbaş Y, Özercan T, et.al. The process of nurse adaptation to robotic surgery: A qualitative study. *Int J Med Robotics Comput Assist Surg*. 2019, 15:e1996. <https://doi.org/10.1002/rcs.1996>
19. Birlikbaş S, Bölükbaş N. ERAS Rehberleri cerrahi sonrası hızlandırılmış iyileşme protokolleri ,*Ordu University Journal of Nursing Studies*, 2019. 2(3), 194-205.
20. İlçe A. Turgut A.). Cerrahi Süreçte Hasta Eğitiminde Güncel Yaklaşımlar, Yeni Teknolojiler, Mobil Uygulamalar, In: İlçe A.(Ed). *Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliğinde Güncel Konular I* Ankara: Hatiboğlu Yayınları; 2020, p.249-269.
21. Fraval, A., Chandrananth, J., Chong, Y.M. Et Al. Internet Based Patient Education Improves Informed Consent For Elective Orthopaedic Surgery: A Randomized Controlled Trial. *BMC Musculoskelet Disord* ;2015. 16, 14 <https://doi.org/10.1186/S12891-015-0466-9>
22. Hansen MM. A Feasibility Pilot Study On The Use Of Complementary Therapies Delivered Via Mobile Technologies On Icelandic Surgical Patients' Reports Of Anxiety, Pain, And Self-Efficacy In Healing. *BMC Complement Altern Med*. 2015.Mar 28;15:92. Doi: 10.1186/S12906-015-0613-8. PMID: 25888344; PMCID: PMC4383076.
23. Kaya M, Karaman Özlü Z. The effect of virtual reality on pain, anxiety, and fear during burn dressing in children: A randomized controlled study. *Burns*. 2022. Jun 9:S0305-4179(22)00143-7. doi: 10.1016/j.burns.2022.06.001. Epub ahead of print. PMID: 35753857.
24. Moore A, Fisher K. Healthcare information technology and medical-surgical nurses: the emergence of a new care partnership. *Comput Inform Nurs*. 2012. Mar;30(3):157-63. doi: 10.1097/NCN.0b013e31823eb73a. PMID: 22209750.
25. Erdil, F., Başer, M., Kaya, N. et.al. Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HU-ÇEP). 2014.(01/11/2022 tarihinde <http://www.hemed.org.tr/images/stories/hucep-2014-pdf.pdf>. adresinden ulaşılmıştır)
26. Ayhan H, Çınar Fİ, Yılmaz-Şahin S, et.al. Cerrahi ve İç Hastalıkları Hemşireliği Eğitimi Kapsamında Yürütülen Simülasyon Uygulamalarına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*, 2019. 1(2): 66-75.
27. World Health Organization. 2009. Global standards for the initial education of professional nurses and midwives. World Health Organization. (01/11/2022 tarihinde <http://www.who.int/iris/handle/10665/44100> adresinden ulaşılmıştır)

28. Şenyuva E. Teknolojik Gelişmelerin Hemşirelik Eğitime Yansımaları [Reflections on Nursing Education of Technological Developments]. *Florence Nightingale Hemşire Derg.* 2019. Feb 1;27(1):79-90. Turkish. doi: 10.26650/FNJN322556.
29. Uslusoy, E. Ç. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı: Öğrencilerin görüşleri. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2018; 9(2), 13-18.
30. Kozan EH, Çolak M, Demirhan BS. Distance Education in COVID-19 Pandemia: Reflections on Nursing Education. *J Educ Res Nurs.* 2021. 18(Supp. 1): 60-64.
31. Kahyaoğlu Süt H, Küçükkaya B. Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*; 2016.13(3):235-243.
32. Şenyuva E. Nursing Student's View about Distance Education. *Int Online J Educ Sci.*; 2013. 5(2):409-420.